

PREMIUM OSIGURANJE A.D.
BANJA LUKA

Godišnji izvještaj

Banja Luka, april 2020.

S A D R Ž A J

1. UVODNA RIJEČ DIREKTORA.....	3
2. OPŠTE INFORMACIJE O DRUŠTVU.....	4
3. MIŠLJENJE OVLAŠĆENOG REVIZORA I AKTUARA	6
3.1. Mišljene ovlašćenog revizora.....	6
3.2. Mišljene ovlašćenog aktuara	6
4. PRIMJENJENE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE I AKTUARSKE METODE.....	7
5. OPIS POSLOVNOG OKRUŽENJE I POLOŽAJ DRUŠTAVA ZA OSIGURANJE NA TRŽIŠTU OSIGURANJA REPUBLIKE SRPSKE	8
6. BROJ I GEOGRAFSKA RASPROSTRANJENOST ORGANIZACIONIH JEDINICA	9
7. BROJ I STRUKTURA ZAPOSLENIH.....	10
8. BRUTO PREMIJA PO VRSTAMA OSIGURANJA.....	11
9. ŠTETE PO VRSTAMA OSIGURANJA	12
10. ANALIZA OSTVARENOG FINANSIJSKOG REZULTATA	13
11. ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA.....	15
11.1. Analiza stalne imovine.....	15
11.2. Analiza tekuće imovine.....	15
11.3. Garantni fond, kapital društva i adekvatnost kapitala	15
11.4. Margina solventnosti.....	16
12. FINANSIJSKI POKAZATELJI.....	18
13. GARANTNI FOND I TEHNIČKE REZERVE DRUŠTVA	19
13.1. Garantni fond društva	19
13.2. Tehničke rezerve društva	19
14. ZNAČAJNI POSLOVNI DOGAĐAJI OD ZAVRŠETKA GODINE.....	21
15. IZVJEŠTAJ O ODNOSIMA SA POVEZANIM PRIVREDNIM DRUŠTVIMA.....	21
16. IZVJEŠTAJ O TRANSKACIJAMA SA POVEZANIMA LICIMA	21
17. SPONZORSZVA I DONACIJE	21
18. CILJEVI I POLITIKE.....	22
18.1. Politika prodaje	22
18.2. Politika marketinga	22
18.3. Politika razvoja ljudskih resursa	23

---

19. ANALIZA RIZIKA.....	24
19.1. Rizik osiguranja	24
19.2. Rizik likvidnosti.....	24
19.3. Kreditni rizik.....	25
19.4. Kamatni rizik	25
19.5. Rizik koncentracije	25
19.6. Operativni rizik	25
20. SAOSIGURANJE I REOSIGURANJE.....	26
21. PRIMJENJENA PRAVILA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA.....	28
22. SPISAK USLOVA I TARIFA	29
22.1. Pregled usvojenih uslova	29
22.2. Pregled usvojenih tarifa	30

1. UVODNA RIJEČ DIREKTORA

Premium osiguranje a.d. Banja Luka je osnovano polovinom 2018. godine udruživanjem kapitala većeg broja fizičkih i pravnih lica sa ciljem razvoja tržišta osiguranja i stvaranja domaćeg profitabilnog osiguravajućeg društva. Društvo je osnovano kao akcionarsko društvo sa jasno odvojenom vlasničkom i upravljačkom strukturom, gdje korporativni principi poslovanja dolaze do punog izražaja.

Društvo je u punom kapacitetu na teritoriji Republike Srpske počelo da radi krajem oktobra 2018. godine, kada je postalo članica Biroa zelene karte BiH, a u decembru 2018. godine dobilo je dozvolu za rad na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine, čime je poslovanje prošireno na teritoriju cijele BiH.

Premium osiguranje je u 2019. godini ostvarilo odlične rezultate, unaprijedilo poslovanje i proširilo prodajnu mrežu na teritoriji cijele BIH. Plan ukupne premije je premašen za 22% od planiranog, odnosno ostvareno je 7.345.465KM umjesto planiranih 6.000.000KM.

S obzirom da je konkurencija na tržištima osiguranja RS i FBiH veoma izražena, uspješno pozicioniranje na tržištu je predstavljalo izazov u ovim uslovima poslovanja. Ipak, ostvareni rezultati su pokazatelj uspješno definisane i implementirane poslovne strategije Društva i dokaz da ova tržišta uz svoj stalni rast predstavljaju plodno tlo za rast i razvoj Društva. Sve učinjeno na razvoju prodajne mreže je stvorilo pretpostavke da se i u 2020. godini nastavi širenje prodajne mreže, sa akcentom na razvoj i edukaciju vlastitih kadrova.

Sredstva Društva su ulagana sa velikom oprežnošću, kako bi se amortizovao uticaj svih nepredviđenih situacija, te je kvalitetna investiciona aktivnost dala doprinos povećanju ukupne funkcionalnosti Društva. Sredstva su ulagana u najlikvidnije oblike, akcije visokoprofitabilnih pravnih lica, obveznice RS i depozite u bankama. Imperativ u poslovanju je bio kreiranje unutrašnje efikasnosti, što se postiglo stručnom organizacijom Društva i visokom produktivnošću radnika.

Premium osiguranje želi da u godinama koje su pred nama osigura umjeren i stabilan rast premije, vodeći računa o profitabilnosti društva.

Na kraju, želimo da se zahvalimo osiguranicima, radnicima, poslovnim saradnicima i regulatornim organima na uspješnoj saradnji i izgrađenom uzajamnom povjerenju, uz posebnu želju da što prije i bezbolnije prebolimo aktuelnu zdravstvenu krizu i zajedno radimo na oporavku naše ekonomije.

2. OPŠTE INFORMACIJE O DRUŠTVU

Tabela 1. Podaci o društvu

1.1. Podaci o Društvu	Naziv Društva	Akcionarsko Društvo za osiguranje "Premium osiguranje" Banja Luka	
	Sjedište	Banja Luka, Knjaza Miloša 3a	
	Oblik organizovanja	Akcionarsko Društvo	
	Matični broj	57-02-0002-18	
	JIB	4404327520006	
1.2. Dozvole za rad		Upis osnivanja akcionarskog društva za osiguranje "Premium Invest osiguranje" a.d. Banja Luka	Okružni privredni sud u Banjoj Luci. Broj: 057-0-Reg-18-001092. Datum: 27.08.2018 godine
	Dozvola za rad	Dozvola za rad Agencije za osiguranje Republike Srpske	Broj: 05-501-2/18. Datum: 17.08.2018. godine
	Dozvola za otvaranje Filijale u FBiH	Dozvola za osnivanje Filijale u FBiH Agencije za osiguranje Republike Srpske	Broj 01-02.3-059-3332/18. Datum: 04.12.2018 godine
1.3. Vrsta osiguranja za koju je Društvo dobilo dozvolu za rad	Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila Osiguranje od odgovornosti za vazduhoplove Osiguranje od odgovornosti za plovila Osiguranje od opšte građanske odgovornosti Osiguranje kredita Osiguranje garancija		
1.4. Lica na značajnom položaju u Društvu	Prema Rješenju Agencije za osiguranje Republike Srpske lica na značajnom položaju Društva su: 1) Direktor Društva: Bojan Burazor 2) Izvršni član Upravnog odbora: Miodrag Čoprka		
1.5. Organizaciona mreža	Društvo svoju poslovnu aktivnost obavlja u sjedištu Društva u Banjaluci, Filijali u Federaciji BiH i poslovnim jedinicama u Prijedoru, Zvorniku, Prnjavoru, Gračanica, Tuzla, Zenica, Živinice, Tešanj, Zavidovići, Novo Sarajevo, Visoko, Srebrenik, Žepče, Lukavac.		

„Premium osiguranje“ a.d. Banja Luka (u daljem tekstu: Društvo) je dozvolu za rad dobilo 17.08.2018. godine Rješenjem Agencije za osiguranje Republike Srpske broj 05-501-2/18. Društvo je na osnovu istog registrovano u Okružnom privrednom sudu u Banjoj Luci Rješenjem o registraciji broj 057-0-Reg-18-001092, dana 27.08.2018. godine. Osnivači Društva su 53 fizička i pravna lica, a upisani i uplaćeni osnovni kapital prilikom osnivanja je 2.500.000 KM. Društvo je izvršilo dokapitalizaciju u 2018. godini u iznosu od 250.000KM tako da je ukupan upisani i uplaćeni osnovni kapital društva na dan 31.12.2019 godine 2.750.000KM.

Društvo ima dozvolu za rad za obavljanje poslova neživotnog osiguranja u skladu sa članom 49. stav 2. tačke a) Zakona o društvima za osiguranje Republike Srpske:

1. osiguranje od odgovornosti za motorna vozila;
2. osiguranje od odgovornosti za vazduhoplove;
3. osiguranje od odgovornosti za brodove;
4. osiguranje od opšte građanske odgovornosti (koja uključuje vrste osiguranja 10, 11, 12 i 13);
5. osiguranje kredita (koja uključuje vrste osiguranja 14 i 15);
6. garancijska osiguranja;

Društvo preuzima i rizike drugih vrsta osiguranja pod uslovom da je taj rizik:

1. Povezan sa glavnim rizikom
2. Povezan sa predmetom koji je pokriven od glavnog rizika
3. Pokriven ugovorom koji osigurava glavni rizik

Društvo obavlja sve vrste pomoćnih aktivnosti za osiguranje u skladu sa Zakonom o društvima za osiguranje i podzakonskim aktima nadležnih organa za nadzor osiguranja, uključujući, bez ograničenja i:

1. poslove snimanja i procjene rizika i šteta na imovini i kod lica
2. izvođenje mjera za sprečavanje i otklanjanje rizika koji ugrožavaju osiguranu imovinu i lica
3. Obrada odštetnih zahtjeva i procjenjivanje rizika i šteta.

Upravni odbor:

1. Saša Vučenović
2. Igor Mišić
3. Miodrag Čoprka

Odbor za reviziju:

1. Milan Božić
2. Dalibor Tomaš
3. Radowan El Chabaan

Ovlašteni aktuar: Bojan Latinović.

Ovlašteni revizor: „Aditon“ d.o.o. za reviziju i poresko savjetovanje.

Društvo nema vlasnika sa kvalifikovanim udjelima u Društvu.

3. MIŠLJENJE OVLAŠĆENOG REVIZORA I AKTUARA

3.1. Mišljene ovlašćenog revizora

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja PREMIUM OSIGURANJA a.d. Banja Luka (u nastavku teksta: Društvo), koji sadrže izvještaj o finansijskoj poziciji (Bilans stanja) na dan 31.12.2019. godine, izvještaj o ukupnom rezultatu (Bilans uspjeha), izvještaj o promjenama na kapitalu i izvještaj o tokovima gotovine za godinu koja se završava na navedeni datum, kao i napomene uz finansijske izvještaje, uključujući pregled značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji prezentuju fer i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijski položaj Društva na dan 31.12.2019. godine, finansijsku uspješnost i tokove gotovine za godinu koja se završava na navedeni datum u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja koji su prevedeni i objavljeni u Republici Srpskoj.

3.2. Mišljene ovlašćenog aktuara

Ovlašćeni aktuar, saglasno članu 10. Odluke o sadržaju mišljenja ovlašćenog aktuara („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 15/2007) i na osnovu svega što je naprijed izloženo u Mišljenja o finansijskom poslovanju za poslove neživotnog osiguranja, daje **POZITIVNO MIŠLJENJE** na finansijske izvještaje i godišnji izvještaj o poslovanju Društva.

Obrazloženje:

- Aktuarske pozicije i druge veličine utvrđene su na osnovu akata poslovne politike Društva, koja su u skladu sa Zakonom; propisima donesenim na osnovu zakona kojima se bliže uređuje obračun i utvrđivanje ovih pozicija, te drugim propisima kojima se uređuje djelatnost osiguranja, ekonomskim načelima, pravilima aktuarske struke i struke osiguranja.
- Aktuarske pozicije i druge veličine, na koje ovlašćeni aktuar daje mišljenje, obezbjeđuju očuvanje vrijednosti imovine, garanciju stabilnosti, solventnosti u poslovanju i likvidnost u izvršavanju obaveza Društva.
- Društvo je ostvarilo pozitivan tehnički i finansijski rezultat, raspolaže vlastitim sredstvima za pokriće obaveza po osnovu preuzetih rizika u osiguranje, obezbjeđuje sredstva za isplatu zahtjeva za naknadu šteta i izmirivanje drugih obaveza Društva, te u skladu sa Zakonom vrši reosiguranje viškova šteta preko visine maksimalnog samopridržaja i tako obezbjeđuje veću stabilnost i sigurnost u poslovanju.
- Društvo je obezbjedilo osnovu da poveća stabilnost, solventnost i likvidnost u izvršavanju obaveza po osnovu zaključenih Ugovora o osiguranju i drugih obaveza u skladu sa Zakonom.

4. PRIMJENJENE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE I AKTUARSKE METODE

Pri izradi izvještaja poštovan je Zakon o računovodstvu i reviziji („Sl. Glasnik RS“ br. 94/15), Zakon o privrednim društvima (Sl. Glasnik RS broj: 127/08, 58/09, 100/11), Zakon o društvima za osiguranje (Sl. Glasnik RS broj: 94/15, 1/17 i 58/19), Zakon o porezu na dohodak (Sl. Glasnik RS broj: 60/15), Zakon o porezu na dobit (Službene novine Federacije BiH 15/16) i drugi, kao i podzakonska regulativa propisana od strane regulatora Agencije za osiguranje RS od koje izdvajamo: Pravilnik o ulaganju sredstava društava za osiguranje (Sl. Glasnik RS broj 61/15), Pravilnik o načinu utvrđivanja i praćenje likvidnosti društava za osiguranje (Sl. Glasnik RS broj: 38/15), Pravilnik o tehničkim rezervama (Sl. Glasnik RS broj: 116/06), Pravilnik o elementima i kontroli margine solventnosti društava za osiguranje u RS i Pravilnik o načinu obračuna kapitala i adekvatnosti kapitala društava za osiguranje (Sl. Glasnik RS broj: 103/12) m Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnik o načinu obračuna kapitala i adekvatnosti kapitala društava za osiguranje (Sl. Glasnik broj: 61/15) i dr. Pravilnik o kontom okviru i sadržini računa u kontnom okviru društava za osiguranje (Sl. Glasnik broj 108/15), u „Službenom glasniku RS“ broj 63/16 od 29.07.2016 godine objavljen je Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja društava za osiguranje. Pravilnik o sadržini i formi obrazaca izvještaja o promjenama na kapitalu, objavljen je u „Službenom glasniku RS“ broj 84/09 od 22.09.2009 odine.

U toku obračuna primijenjeni su sledeći Međunarodni računovodstveni standardi: MRS-1 Prezentacija finansijskih izvještaja, MRS-8 Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške, MRS-10 Događaji nakon datuma bilansiranja, MRS-12 Porez na dobit, MRS-16 Nekretnine, postrojenja i oprema, MRS-17 Lizing, MRS-18 Prihodi, MRS-32 Finansijski instrumenti objavljivanje i prezentacija, MRS-36 Obezvredjenje sredstava, MRS-37 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva, MRS-38 Nematerijalna sredstava, MRS-39 Finansijski instrumenti: priznavanje i vrednovanje i ostali.

Finansijski izvještaji su sastavljeni uz poštovanje istorijskog troška, osim za poziciju finansijski instrumenti raspoloživi za prodaju koji se vrednuju po fer vrijednosti, koji se priznaju po fer tržišnoj vrijednosti i investicionih ulaganja koji se danom sticanja procjenjuju po nabavnoj vrijednosti a na dan bilansa se procjenjuju po tržišnoj vrijednosti.

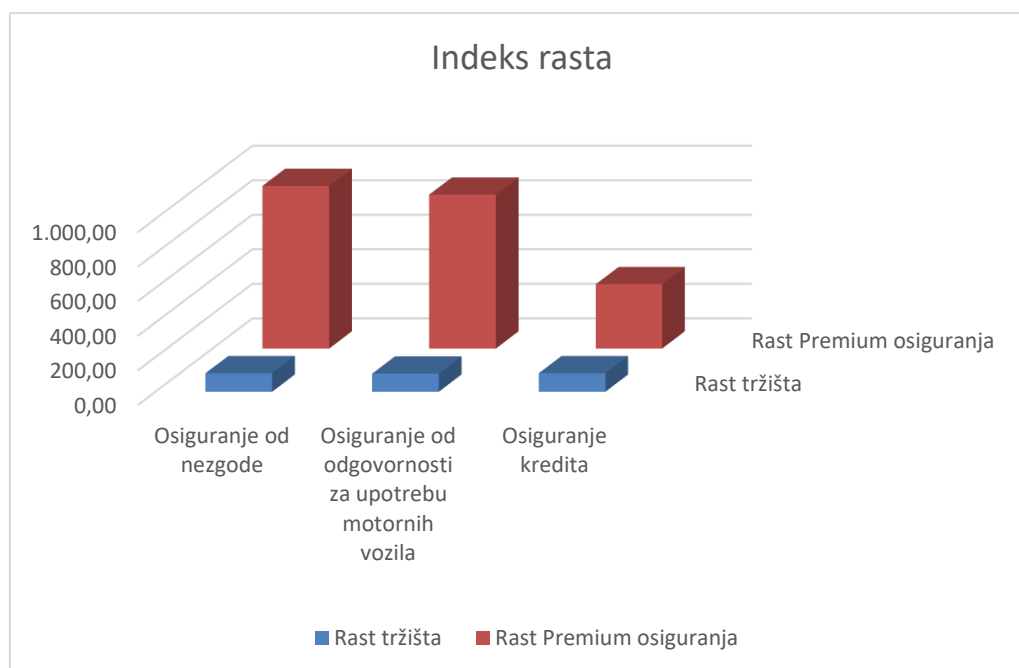

5. OPIS POSLOVNOG OKRUŽENJE I POLOŽAJ DRUŠTAVA ZA OSIGURANJE NA TRŽIŠTU OSIGURANJA REPUBLIKE SRPSKE

Na tržištu osiguranje BiH posluje ukupno 27 društava za osiguranje, od toga 15 sa sjedištem u Republici Srpskoj. Ukupno ostvarena premije svih društava na nivou BiH iznosi 762.542.882KM, što predstavlja rast od 6,97%. U ukupnoj premiji i dalje dominira neživotno osiguranje 604.105.925KM odnosno 79,22% ukupne premije tržišta, u okviru neživotnog osiguranja najveće učešće zauzima osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila sa 49,75% ukupne premije odnosno 379.367.333KM, zatim životno osiguranje sa 144.832.971KM (18,99%), osiguranje motornih vozila – kasko osiguranje sa 72.976.089KM (9,57%).

Premium osiguranje¹ sa ostvarenih 7.345.465KM premije u 2019 godini zauzima 24. mjesto, sa učešćem od 0,96% u ukupnoj premiji na nivou BiH, odnosno 3,18% ako se gledaju samo društva sa sjedištem u Republici Srpskoj, u odnosu na prethodnu godinu Premium osiguranje je ostvarilo raste premije u iznosu od 771,67% i prvo je osiguranje u istoriji Republike Srpske, a drugo u istoriji Bosne i Hercegovine koje je u prvoj godini svog poslovanja ostvarilo premije preko 7 miliona KM.

Graf 1. Uporedni rast tržišta i Premium osiguranja

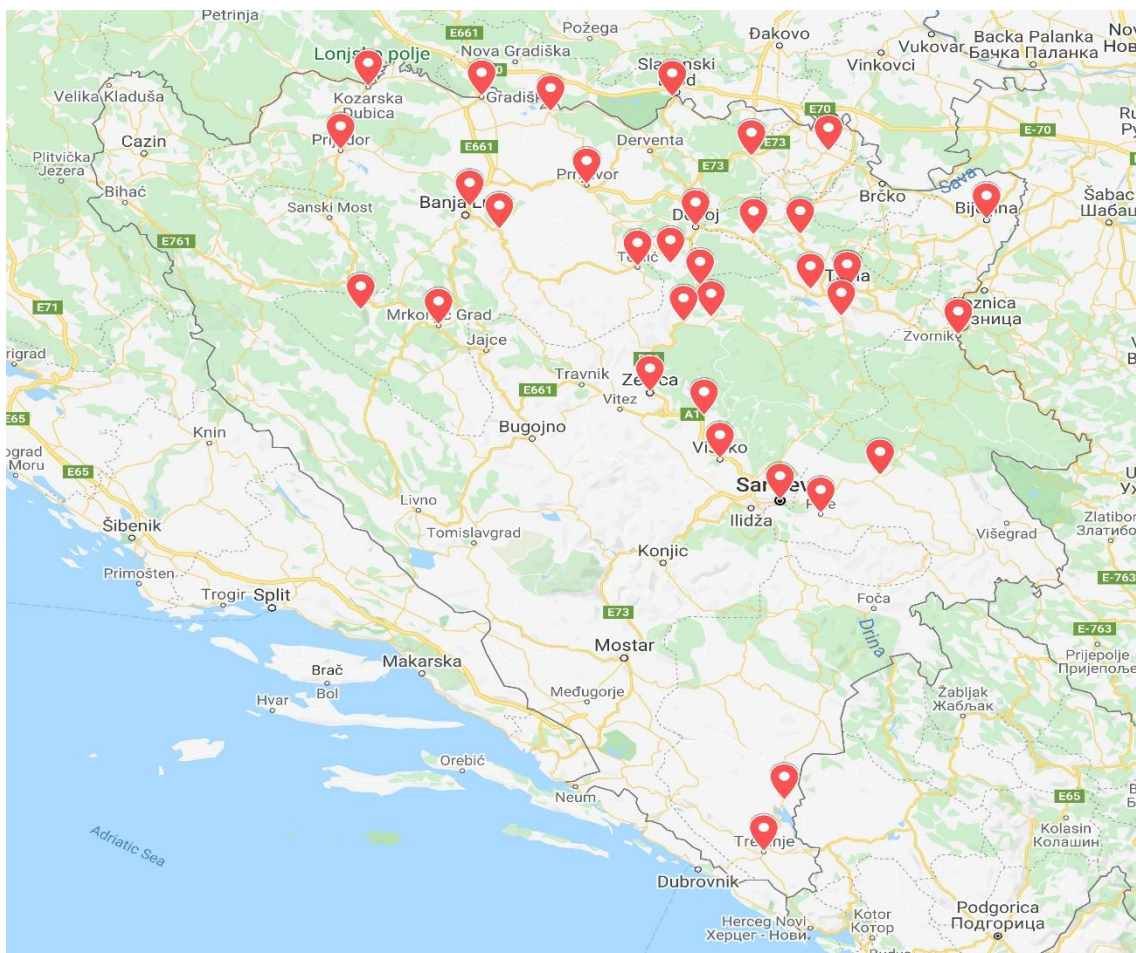

¹ Premium osiguranje je jedno od samo tri osiguranja u BiH koji nemaju dozvolu za sve vrste osiguranja.

6. BROJ I GEOGRAFSKA RASPROSTRANJENOST ORGANIZACIONIH JEDINICA

Društvo svoju poslovnu aktivnost obavlja u sjedištu Društva u Banjaluci, Filijali Sarajevo u Federaciji BiH i poslovnim jedinicama u Prijedoru, Zvorniku, Prnjavoru, Gračanica, Tuzla, Zenica, Živinice, Tešanj, Zavidovići, Novo Sarajevo, Visoko, Srebrenik, Žepče, Lukavac. Prodajna mjesta po gradovima prikazana su na slici 1.

Slika 1. Geografski pregled poslovnih jedinica

7. BROJ I STRUKTURA ZAPOSLENIH

Na dan 31.12.2019 ukupan broj zaposlenih radnike je 70, sa članovima upravnog odbora i odbora za reviziju 75. Struktura zaposlenih prikazana je u tabeli ispod.

Tabela 2. Kvalifikaciona struktura radnika

Kvalifikacija	Pribava osiguranja	Obrada šteta	Ostalo	Ukupno
NK	0	0	0	0
PK	0	0	0	0
NS	0	0	0	0
KV	0	0	0	0
SSS	40	0	2	42
VKV	0	0	0	0
VŠS	1	0	0	1
VSS	15	1	8	24
MR	0	0	3	3
DR	0	0	0	0
Ukupno	56	1	13	70

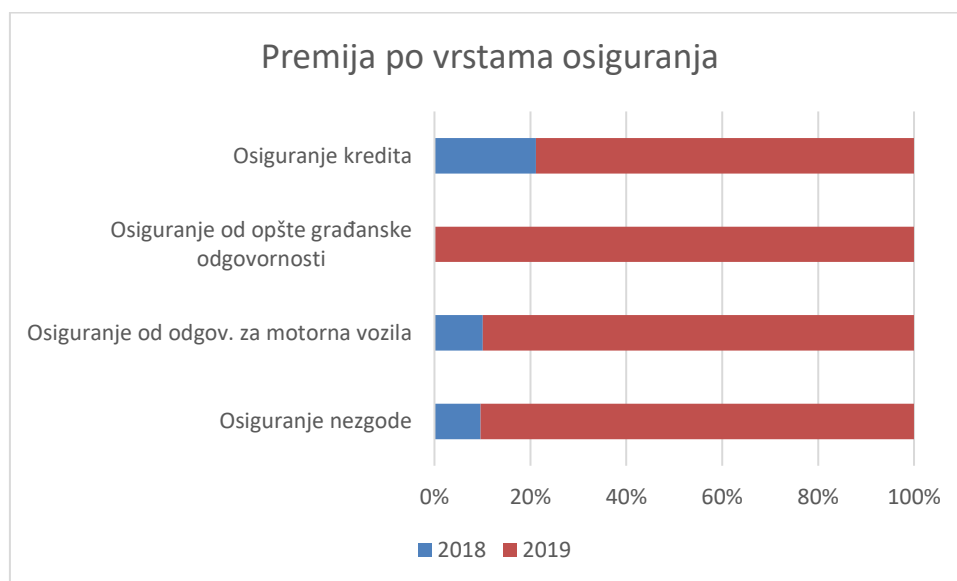
8. BRUTO PREMIJA PO VRSTAMA OSIGURANJA

Pregled zaključenih osiguranja i ostvarene premije po vrstama osiguranja u 2018. godini:

Tabela 3. Premija po vrstama osiguranja

Vrsta osiguranja	2018			2019			Promjena 2019/2018
	Broj polisa	Ostvarena premija	Učešće u %	Broj polisa	Ostvarena premija	Učešće u %	
Osiguranje nezgode	2.755	12.365	1,47%	21.889	116.494	1,59%	942,07 %
Osiguranje od odgov. za motorna vozila	2.848	795.299	94,38%	23.643	7.093.782	96,57%	890,99 %
Osiguranje od opšte građanske odgovornosti				65	4.868	0,07%	-
Osiguranje kredita	272	35.022	4,15%	928	130.320	1,77%	372,10 %
Ukupno:	5.875	842.688	100%	46.525	7.345.465	100%	871,67 %

Graf 2. Uporedni podaci za 2018. i 2019. - Premija po vrstama osiguranja

9. ŠTETE PO VRSTAMA OSIGURANJA

U toku posmatrane 2019. godine prijavljeno je 423 odštetna zahtjeva i 1 odštetni zahtjev je reaktiviran, od toga je 37 odštetnih zahtjeva odbijeno 332 riješeno, od toga 329 u redovnom postupku i 3 u sudskom postupku odnosno u sporu, 55 odštetnih zahtjeva se nalazi u rezervaciji na dan 31.12.2019 godine. Najveći broj riješenih šteta je iz vrste osiguranja osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila, ukupno 317 odnosno 95,48% brojčano ili 96,39% vrijednost.

Ukupan iznos riješenih šteta je 592.059,38KM, što implicira da je prosječna šteta 1.783,31KM. Prosječan broj dana od dana nastanka do prijave štete je 36,53 dana, a od dana kompletiranja do dana likvidacije 9,51 dana, a od dana likvidacije do dana isplate 1,16 dana.

Tabela 4. Štete po vrstama osiguranja

Vrsta osiguranja	2018 godina								2019 godina												
	Prijavljene		Riješeni odštetni zahtjevi		Odbijeni		Isplaćeni		Rezervisani		Prijavljene		Riješeni odštetni zahtjevi		Odbijeni		Isplaćeni		Rezervisani		
	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	
Osiguranje nezgode	1	200	1	200	0	0	1	200	0	0	6	730	3	730	3	3	730	0	0	0	0
Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	2	1.501	2	1.501	0	0	2	1.501	0	0	405	570.666	317	570.666	33	317	570.666	55	136.356	55	136.356
Osiguranje od opšte građ. Odgovornosti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Osiguranje kredita	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13	20.663	12	20.663	1	12	20.663	0	1.098	0	1.098
Ukupno neživotna osiguranja	424	592.059	332	592.059	37	0	332	592.059	0	0	424	592.059	332	592.059	37	332	592.059	55	137.454	55	137.454

10. ANALIZA OSTVARENOG FINANSIJSKOG REZULTATA

10.1. Usporedna pregled prihoda i rashoda za 2018. i 2019. godinu

Tabela 5. Usporedna pregled prihoda i rashoda za 2018. i 2019. godinu

OPIS	2018	2019
POSLOVNI PRIHODI	115.220	4.425.675
Prihod od premije osiguranja	105.633	4.247.720
Drugi poslovni prihodi	9.587	177.955
POSLOVNI RASHODI	215.224	4.306.368
Funkcionalni rashodi	32.978	953.107
Rashodi za dug. rez. i funk. doprinose	24.825	82.436
Doprinosi Zaštitnom fondu	10.722	69.767
Ostali rashodi za funkcionalne doprinose	14.103	11.087
Naknada štete i ostale naknade	8.153	870.671
Naknada štete neživ. osiguranja	1.701	729.513
Rashodi po osnovu premija i provizija	6.452	141.158
Troškovi sprovođenja osiguranja	182.246	3.353.261
Troškovi amortizacije i rezervisanja	6.716	74.209
Troškovi mat. energije. usluga i nemat. troš.	82.835	2.645.780
Troškovi materijala, goriva i energije	6.068	103.831
Troškovi provizija	8.812	298.210
Troškovi proizvodnih usluga, reklama i propagande	37.915	1.943.232
Nematerijalni troškovi	30.040	269.166
Troškovi poreza i doprinosa	2.241	31.341
Troškovi zarada i ostali lični rashodi	92.695	633.272
Troškovi bruto zarada i naknada zarada	42.969	358.777
Ostali lični rashodi i naknade	49.726	274.495
POSLOVNI DOBITAK (I-II)		119.307
POSLOVNI GUBITAK	100.004	
Finansijski prihodi	10.095	95.399
Finansijski rashodi		272
DOBITAK REDOVNE AKTIVNOSTI		214.434
GUBITAK REDOVNE AKTIVNOSTI	89.909	
Ostali prihodi	0	1.574
Ostali rashodi	0	26.411
GUBITAK PO OSN. OSTALIH PRI. I RASH.		24.837
Prihodi od usklađ. vrijednosti imovine	95.835	63.662
Rashodi od usklađ. vrijednosti imovine	1.927	409
DOBIT PO OSN. USKLAĐ. IMOVINE	93.908	63.253
DOBITAK PRIJE OPOREZIVANJA		252.850
Poreski rashod perioda		25.963
NETO DOBITAK TEKUĆE GODINE	3.999	226.887

10.2. Analiza odnosa troškova sprovođenja osiguranja i režijskog dodatka

Raspodjela bruto premije za 2018. godinu propisana je članom 4. Pravilnika o maksimalnim stopama režijskog dodatka kojim je ispoštovana uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o jedinstvenim premijskim stopama (Službeni glasnik Republike Srpske br. 11/98) i Zajedničkoj tarifi za osiguranje vlasnika ili korisnika motornih vozila od autoodgovornosti (Službeni glasnik Republike Srpske br. 94/15) tako da u osiguranju autoodgovornosti režijski dodatak ne može iznositi više od 30% od bruto premije. U ostalim vrstama osiguranja premija se raspoređuje prema Pravilniku o maksimalnim stopama režijskog dodatka, koji je donio Upravni odbor Društva, po prethodno pribavljenom i razmotrenom mišljenju ovlaštenog aktuara.

Tabela 6. Udio u troškova sprovođenja osiguranja u ukupnom režijskom dodatku

VRSTA OSIGURANJA	Troškovi sprovođenja osiguranja	Dozvoljeni režijski dodatak	Udio TSO u režijskom dodatku
Osiguranje nezgode	53.181	34.948	152,17%
Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	3.238.366	2.128.135	152,17%
Osiguranje od opšte građanske odgovornosti	2.222	1.460	152,17%
Osiguranje kredita	59.492	39.096	152,17%
UKUPNO	3.353.261	2.203.640	152,17%

Ako uporedimo visinu režijskog dodatka i visinu troškova sprovođenja osiguranja, zaključujemo da su troškovi sprovođenja osiguranja veći od visine režijskog dodatka, što je u skladu sa internim pravilnicima društvima.

Primjena i poštivanje uslova i tarifa osiguranja AO i ostalih vrsta osiguranja koje Društvo primjenjuje u poslovanju

Društvo je dužno da do 15. januara, za prethodnu godinu, razmjeni knjige štetnika. Uz ovjerenu i potpisanu knjigu štetnika od strane odgovornog lica Društva u štampanom obliku, u cilju bržeg i efikasnijeg obračuna premije, Društva su dužna da te iste knjige razmjene i u Excel formatu. Agencija je 16.11.2015. godine donijela Odluku o novim tarifama osiguranja AO kojim se reguliše efikasnost razmjene knjige štetnika te se ista razmjenjuje na godišnjem nivou, i gdje su otklonjeni problemi u funkcionisanju premijskog sistema. Nova Odluka se primjenjuje od 2016. godine. Društvo je tokom 2019. godine pratilo poštivanje jedinstvenog premijskog sistema, na sve uočene nepravilnosti je preduzimalo mjere za otklanjanje istih.

11. ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA

11.1. Analiza stalne imovine

Ukupan iznos stalne imovine društva je 4.761.860KM, odnosno 66,79% ukupne imovine društva. Strukture stalne imovine dominantno čine ostali dugoročni finansijski plasmani sa 73,86% stalne imovine društva, ne poziciji ostali dugoročni finansijski najveći iznos se odnosi na oročene depozite društva koji služe za pokriće garantnog fonda i tehničkih rezervi društva.

Od ostalih pozicija bitno je istaknuti poziciju postrojenja i oprema koja čini 8,42% ukupne stalne imovine društva, na kojoj prikazana osnovna sredstva koja služe za svakodnevno poslovanje društva: automobili, računari, štampači i sl.

11.2. Analiza tekuće imovine

Ukupan iznos tekuće imovine društva je 2.367.389KM, odnosno 33,21% ukupne imovine društva. Strukturu tekuće imovine u najvećem procentu čine finansijska sredstva označena po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha sa iznosom od 872.723KM odnosno 36,86% ukupne tekuće imovine, zatim aktivna vremenska razgraničenja sa 741.796KM, odnosno 31,33% stalne i imovine i gotivna na računima i blagajni društva u iznosu od 532.332KM.

11.3. Garantni fond, kapital društva i adekvatnost kapitala

Društvo za osiguranje dužno je osigurati stalno raspolaganje odgovarajućim kapitalom u skladu sa obimom i vrstom poslova osiguranja koje obavlja, kao i rizike kojima je izloženo kod obavljanja ovih poslova. Prema Pravilniku visinu kapitala i garantnog fonda društvo za osiguranje izračunava tromjesečno sa stanjem na posljednji dan tekućeg obračunskog perioda. Društvo treba da obezbijedi da kapital ne bude manji od minimalnog iznosa garantnog fonda za osiguranje koji u slučaju Društva na dan 31.12.2019. godine iznosi 2.000.000,00 KM.

Na dan 31.12.2019. godine garantni fond Društva za osiguranje iznosi 2.000.000 KM. U skladu sa odredbama članova 3, 4 i 5. Pravilnika o elementima i kontroli margine solventnosti garantni fond Društva čini zbir osnovnog i dodatnog kapitala (član 3 i 4) a kapital je jednak zbiru osnovnog i dodatnog kapitala (garantni fond) umanjenom za odbitne stavke (član 5).

Tabela 7. Adekvatnost kapitala

Red. br.	O P I S	Iznos u KM
I	BAZIČNI KAPITAL (1)+(2)-(3)+(4)+(5)+(6)+(7)-(8)-(9)-(10)	2.933.521,00
(1)	Uplaćeni akcionarski kapital, osim kumulativnih povlašćenih akcija	2.750.000,00
(5)	Zakonske rezerve	200,00
(6)	Prenesena neto dobit iz ranijih godina nakon odbitka dividende	3.799,00
(7)	Neto dobit tekuće godine	226.887,00
(9)	Nematerijalna ulaganja	47.365,00
II	DODATNI KAPITAL (11)+(12)+(13)-(14)	0,00
(13)	Podređeni dužnički instrumenti	0,00
III	ODBITNE STAVKE (15)+(16)+(17)	538.989,45
(17)	Nelikvidna sredstva	538.989,45
IV	RASPOLOŽIVI KAPITAL (I)+(II)-(III)	2.394.531,55
	ZAHITJEVI ADEKVATNOSTI KAPITALA	
(18)	Margina solventnosti	1.322.621,86
(19)	Garantni fond prema margini solventnosti / 1/3 od (18)	440.873,95
(20)	Garantni fond prema članu 53. Zakona	2.000.000,00
(21)	GARANTNI FOND / (19) ili (20), u zavisnosti šta je veće /	2.000.000,00
V	VIŠE / MANJE RASPOLOŽIVOG KAPITALA / iznos pod IV se poredi sa (18) ili (20), u zavisnosti od toga šta je veće /	394.531,55
VI	VIŠE / MANJE BAZIČNOG KAPITALA / iznos pod I se poredi sa (21) /	933.521,00

Društvo ima više bazičnog kapitala od najnižeg propisanog iznosa u Zakonu o društvima za osiguranje u iznosu od 933.521KM, dok je iznos raspoloživog kapitala je 394.531KM veći od raspoloživog kapitala.

11.4. Margina solventnosti

Način izračunavanja margine solventnosti, garantnog fonda, kapitala i određivanja adekvatnosti kapitala Društva utvrđuje se Pravilnikom o elementima i kontroli margine solventnosti društava za osiguranje u Republici Srpskoj Sl. glasnik RS broj 103/12).

U skladu sa članom 3. pomenutog Pravilnika izračunavanje margine solventnosti za neposredna neživotna osiguranja vrši se primjenom indeksa šteta ili premijskog indeksa i jednaka je višem rezultatu od prethodno pomenuta dva obračuna.

Tabela 8. Obračun margine solventnosti po premiji

Red. br.	O P I S	Neživotna osiguranja osim zdrav. osig. iz čl. 6. Pravilnika	Zdravstvena osiguranja /čl. 6. Pravilnika/
I	MARGINA SOLVENTNOSTI PO PREMIJI		
(1)	Premijska osnova	7.347.899,22	
(1.1)	Iznos premijske osnove do 100 miliona KM ____ x 0,18	1.322.621,86	0,00
(1.2)	Iznos premijske osnove preko 100 miliona KM _____ x 0,16	0,00	0,00
(2)	Zbir(1.1)+(1.2)	1.322.621,86	0,00
(3)	Koeficijent koji se dobije kao količnik mjerodavnih šteta, neto od reosiguranja i mjerodavnih šteta za posljednjih 36 mjeseci /ne može biti manji od 0,50/	1,00	
(4)	Margina solventnosti po premiji/(2)x(3)/	1.322.621,86	0,00
(5)	Margina solventnosti po premiji za zdravstvena osiguranja /1/3 od (4)/		0,00
II	MARGINA SOLVENTNOSTI PO ŠTETAMA		
(6)	Prosječan iznos mjerodavnih šteta za posljednjih 36 mjeseci, odnosno posljednja 84 mjeseci u slučaju društava koja isključivo ili u većem dijelu ugovora pokrivaju rizik kredita, nepogode, grada ili mraza.	365.607,06	
(6.1)	Prosječan iznos mjerodavnih šteta do 70 miliona KM _____ x 0,26	95.057,84	0,00
(6.2)	Prosječan iznos mjerodavnih šteta preko 70 miliona KM _____ x 0,23	0,00	0,00
(7)	Zbir (6.1)+(6.2)	95.057,84	0,00
(8)	Koeficijent koji se dobije kao količnik mjerodavnih šteta, neto od reosiguranja i mjerodavnih šteta za posljednjih 36 mjeseci /ne može biti manji od 0,50	1,00	
(9)	Margina solventnosti po štetama /(7)x(8)/	95.057,84	0,00
(10)	Margina solventnosti po štetama za zdravstvena osiguranja /1/3 od (9)/		0,00
III	MARGINA SOLVENTNOSTI ZA POSLOVE U VRSTAMA NEŽIVOTNIH OSIGURANJA		
(11)	Margina solventnosti /(4) ili (9) u zavisnosti šta je veće/	1.322.621,86	
(12)	Margina solventnosti za zdravstvena osiguranja /(5) ili (10) u zavisnosti šta je veće/		0,00
IV	Margina solventnosti po premiji ili štetama /(11)+(12)/		
(13)	Margina solventnosti na posljednji dan prethodnog obračunskog perioda		1.118.322,14
(14)	Koeficijent koji se dobije kao količnik rezervi za štete u samopridržaju na posljednji dan tekućeg obračunskog perioda i rezervi za štete u samopridržaju na posljednji dan prethodnog obračunskog perioda /ne smije biti veći od		1,00
V	MARGINA SOLVENTNOSTI		
			1.322.621,86

Margina solventnosti Društva po premiji iznosi 1.322.621,86KM i manja je od minimalnog garantnog fonda što je u skladu sa Pravilnikom o elementima i kontroli margine solventnosti društava za osiguranje u Republici Srpskoj. Margina solventnosti ne može biti niža od one na dan prethodnog obračunskog perioda, kada je iznosila 1.118.322,14KM. Stoga, margina solventnosti na dan 31.12.2019. iznosi 1.322.621,86KM.

12. FINANSIJSKI POKAZATELJI

Racio likvidnosti (Tekuća imovina/ Kratkoročne obaveze) = 10,08

Opšti racio likvidnosti je pokazatelj likvidnosti preduzeća, odnosno sposobnosti preduzeća da izmiri na vrijeme svoje kratkoročne obaveze. Ovaj racio daje odgovor na pitanje da li preduzeće ima dovoljno sredstava da izmiri svoje kratkoročne obaveze. Racio likvidnosti od 10,08 pokazuje da društva ima 10x više kratkoročne imovine nego tekućih obaveza, što znači da je društvo visoko likvidno.

Racio šteta (Mjerodavne štete/Mjerodavna premija) = 17,83%

Racio šteta predstavlja procentualno učešće nastalih osiguranih šteta u zarađenoj premiji za period od jedne godine, odnosno procentualno učešće mjerodavnih šteta u mjerodavnoj premiji.

Racio troškova (Troškovi sprovođenja osiguranja/Premija) = 45,65%

Racio troškova predstavlja procentualno učešće troškova sprovođenja osiguranja u bruto fakturisanoj premiji u toku godine.

Kombinovani racio (Racio šteta+Racio troškova) = 0,6348 = 63,48%

Kombinovani racio dobija se kao zbir dva prethodno navedena racia. Ukoliko je kombinovani racio manji od 1 (ili 100%) tada osiguravač ostvaruje profit po osnovu poslova osiguranja.

Racio solventnosti (Ukupna imovina/obaveze) = 1,71

Racio solventnosti predstavlja odnos ukupne imovine društva i obaveza društva, kako je ovaj pokazatelj veći od 1 i imajući na umu strukturu pasive društva u kojem procentualno najviše dominiraju tehničke rezerve društva, možemo zaključiti da je društvo solventno.

13. GARANTNI FOND I TEHNIČKE REZERVE DRUŠTVA

13.1. Garantni fond društva

Prema članu 11. Pravilnika Društvo za osiguranje je obavezno da za vrijeme trajanja dozvole za rad iznos u visini od najmanje 50% minimalnog garantnog fonda, propisanog odredbama članova 49. i 53. Zakona drži u namjenski oročenom depozitu ili hartijama od vrijednosti iz člana 5 stav 1 tačka 1 Pravilnika koji služe isključivo u svrhu zaštite osiguranika i očuvanja solventnosti društva za osiguranje i u drugu svrhu ne mogu da se koriste.

Ulaganja sredstava za pokriće 50% minimalnog garantnog fonda za poslove, za koje je Društvo dobilo dozvolu za rad, je usklađeno sa članom 11. Pravilnika u ulaganju društva za osiguranje

Tabela 9. Garantni fond društva

Pozicija	Iznos u KM
Minimalni garantni fond	2.000.000
50% minimalnog garantnog fonda	1.000.000

13.2. Tehničke rezerve društva

Plasman sredstava za pokriće tehničkih rezervi i minimalnog garantnog fonda Društva regulisan je Pravilnikom o ulaganjima društva za osiguranje.

Tabela 10. Tehničke rezerve

Pozicija	Iznos u KM
Prenosne premije	3.858.757
Rezervacije za štete	137.454
Tehničke rezerve	3.996.211

Društvo je na dan 31.12.2019. godine obračunalo prenosnu premiju u iznosu od 3.858.757KM. Osnovica za obračun bruto prenosne premije je obračunata premija u tekućem obračunskom periodu. Društvo je obračunalo prenosnu premiju po sledećim vrstama osiguranja:

- Osiguranje nezgode u iznos od 56.650KM;
- Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila u iznos od 3.697.803KM;
- Osiguranje od opšte građanske odgovornosti u iznos od 1.567KM;
- Osiguranje kredita u iznos od 102.737KM.

Obračun prenosne premije je urađen prema vremenu trajanja osiguranja po metodi pojedinačnog obračuna za svaki ugovor o osiguranju na osnovu preostalog broja dana trajanja osiguranja nakon dana bilansiranja, a putem automatske obrade podataka.

Društvo je na 31.12.2019 godine izvršilo rezervaciju za nastale štete u ukupnom iznosu od 137.454KM, od toga su rezervacije za nastale prijavljene štete 100.992,01KM, a rezervacije za nastale neprijavljene štete su 36.461,75KM.

Obračun prenosne premije je urađen prema vremenu trajanja osiguranja po metodi pojedinačnog obračuna za svaki ugovor o osiguranju na osnovu preostalog broja dana trajanja osiguranja nakon dana bilansiranja, a putem automatske obrade podataka.

Društvo je na dan 31.12.2019. godine prikazalo pokriće utvrđenih tehničkih rezervi na sledeći način:

Tabela 11. Pregled strukture ulaganja tehničkih rezervi Društva

R.br	Vrsta (oblik) ulaganja	Dozvoljeni %	Raspoloživa sredstva	Sredstva za pokriće tehničkih rezervi	Ostvareni %
1	Hartije od vrijednosti čiji je emitent ili garant RS odnosno BiH	Bez ograničenja	633.000	633.000	13,72%
2	Obveznice i druge dužničke hartije od vrijednosti kojima se trguje na službenom tržištu	Do 20 %, a po jednom emitentu do 5%	198.275	198.275	4,96%
3.	Obveznice i druge dužničke hartije od vrijednosti kojima se trguje na slobodnom tržištu	Do 10 %, a po jednom emitentu do 2%	52.060	52.060	1,30%
4.	Akcije kojima se trguje na službenom berzanskom tržištu	Do 30%, po jednom emitentu do 10%	478.172	478.172	11,97%
5	Akcije kojima se ne trguje na službenom organizovanom tržištu hartija od vrijednosti	Do 10%, po jednom emitentu do 5%	188.541	188.541	4,72%
6.	Oročeni depoziti kod banaka u Republici Srpskoj, odnosno BiH	Do 50%, u jedan banku do 20%	2.150.000	2.150.000	53,80%
7.	Sredstva na računima društva	Do 10%, a u jednu banku do 5%	520.624	294.564	9,54%
8.	Sredstva u rezervnom fondu i fondu za naknadu šteta Biroa zelene karte u BiH	Do visine iznosa obračunatih rezervi za štete po zelenoj karti	1.600	1.600	0,47%
UKUPNO ULOŽENA SEDSTVA			4.222.272	3.996.212	100

Društvo je ostvarivalo prihode na osnovu ulaganje tehničkih rezervi, taj period se ogleda kroz prihod od kamata u iznosu od 61.349KM, prihod od dividende 34.050KM, prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine i usklađivanje vrijednosti hartija raspoloživih za prodaju u iznosu od 63.662KM.

14. ZNAČAJNI POSLOVNI DOGAĐAJI OD ZAVRŠETKA GODINE

Nije bilo značajnih internih događaja po završetku godine. Najznačajniji makroekonomski događaj je epidemija virusa COV-19.

15. IZVJEŠTAJ O ODNOSIMA SA POVEZANIM PRIVREDNIM DRUŠTVIMA

Društvo u posjeduje 100% akcije Premium Finance a.d. Banja Luka.

16. IZVJEŠTAJ O TRANSAKCIJAMA SA POVEZANIMA LICIMA

Društvo nema lica koja posjeduju kvalifikovani udio u društvu za osiguranje. Društvo nema specifičnih transakcija sa direktorom, upravnim odborom ili odborom za reviziju, osim onih vezanih za ugovore o radu.

17. SPONZORSZVA I DONACIJE

Društvo je kao društveno-odgovoreni subjekt na tržištu BiH učestovalo u finansiranju sportskih, kulturnih i ostalih dešavanja od kojeg korist ima šira društvena zajednica. Ukupan iznos sponzorstava za 2019. godinu iznosi 51.700KM, a donacija 29.250KM.

18. CILJEVI I POLITIKE

18.1. Politika prodaje

Jedan od osnovnih ciljeva Društva je stalni rast premije osiguranja i tržišnog udjela, sa konačnim ciljem da Društvo permanentno održava profitabilnost i ispunjava obaveze u ugovorenim rokovima. Društvo ovaj cilj ostvaruje kroz širenje mreže prodajnih mjesta na teritoriji Republike Srpske i Federacije BiH, čime u fokus stavlja interni kanal prodaje. Interni kanal prodaje generiše preko 80% prihoda Društva, dok eksterni činiti manje od 20% prihoda Društva.

Društvo selektuje i edukuje mlade kadrove, preferira kadrove koji imaju dobru reputaciju u zajednici, koji imaju potencijal za prodaju i koji pokazuju spremnost da se izgrađuju i napreduju zajedno sa razvojem Društva. Akcenat je na formiranju vlastite prodajne mreže, dok se manje pribjegava preuzimanju preuzimača rizika u osiguranju od konkurentskih društava.

Osim tradicionalnih kanala prodaje, Društvo intenzivno radi na razvoju on-line platformi prodaje, s ciljem povećavanja mogućnosti prodaje i boljim informisanjem potencijalnih korisnika. Ovim se ostvaruje intenzivnija veza sa potencijalnim korisnicima usluga, koja omogućava pristup informacijama i uslugama 24 časa dnevno, te bitno smanjuju transakcioni troškovi.

18.2. Politika marketinga

Promotivne aktivnosti društva su vršene u tri pravca

- Odnosi sa javnošću
- Propaganda i promocija
- Vizuelni identitet

Na osnovu definisanih ciljnih grupa izabrane su odgovarajuće tehnike i mediji. Oglašavanje se vršiti putem:

- Televizije
- Radija
- Novina i časopisa
- Panoa
- Digitalnog marketinga

Efekte propagande i promocije društvo kontinuirano prati, a mjeri se kroz krajnji rezultat u vidu zadovoljstva kupaca, ukupnog prihoda i ostvarene dobiti. Prioritet u prethodnom periodu je bio na „brendiranju“ društva i pozicioniranje na tržištu. Aktivnosti koje su se nalazile pred Društvom, kada je riječ o marketingu, odnosile su se na usavršavanje i poboljšavanje dva elementa marketing miksa. Društvo je poseban akcenat stavljalo na promociju, u skladu sa tim društvo je zakupljivalo razne prostore za reklame, ali i koristilo savremene vidove oglašavanje preko virtuelnih medija. Društvo, prateći savremene vidove komunikacije svoje marketinške aktivnosti prebacuje i na digitalno polje na način da vrši promociju na društvenim mrežama.

18.3. Politika razvoja ljudskih resursa

Zahtjevi okoline i tržišta svakodnevno se mijenjaju, te je neophodno kontinuirano ulagati u razvoj ljudskih potencijala. Kao ključni resursi Društva, identifikovani su ljudski resursi, zbog čega Društvo kontinuirano radi na selekciji i edukaciji zaposlenih, njihovom usavršavanju, poboljšanju radnih uslova i organizacione strukture.

Strukturu zaposlenih u najvećem dijelu čine mladi kadrovi mlađi od 40 godina, koji se veoma brzo prilagođavaju novim uslovima poslovanja, tržišnim promjenama i novim načinima poslovanja. Edukacija u sektoru osiguranja poprima sve veći zamah, praćeno iskustvima zemalja u regionu, te se novi stručni kadrovi edukuju novim poslovnim metodologijama, aktuarsko-statističkim i informacionim tehnologijama, dok se automatizaciji procesa i informatizovanju čitave mreže Društva pridaje veliki značaj.

Najveći broj zaposlenih, oko 80% radnika je zaposleno u sektoru prodaje osiguranja. Razlog tome leži u činjenici da je plan da vlastiti kanal prodaje bude dominantan, a da se prodaja preko eksternih kanala vrši samo sa afirmisanim i renomiranim agencijama i posrednicima u osiguranju.

Planirani proces selekcije kadrova u administraciji se odvija u dva smjera. Prvi je preuzimanje iskusnih kadrova iz drugih Društava, dostupnih na tržištu osiguranja. Drugi je selekcija pripravnika, koja se vrši kontinuirano i od najboljih kadrova, a znanje i sposobnosti je isključivi faktor prilikom izbora radnika. Društvo je organizovalo način prodaje polisa osiguranja putem kancelarija, a u onim mjestima u kojima nema kancelarija putem agencija ili mreže preuzimača rizika. Pristupa se i istraživanju da li bi prodaja putem digitalnih medija postigla značajan uspjeh.

19. ANALIZA RIZIKA

Društvo za osiguranje u svom poslovanju može biti izloženo sljedećim rizicima:

- Rizik osiguranja
- Riziku likvidnosti;
- Kreditnom riziku;
- Kamatnom riziku;
- Riziku koncentracije;
- Operativnom riziku, koji posebno uključuje i pravni rizik.

S obzirom na izuzetan značaj adekvatnog upravljanja rizicima, u nastavku će se detaljno analizirati svi potencijalni rizici, sa definisanim mjerama za ublažavanje i otklanjanje istih.

19.1. Rizik osiguranja

Društvo upravlja rizikom osiguranja kroz procedure odobravanja transakcija, cijenom usluga i reosiguranjem. Strategija pribave teži diversifikaciji koja osigurava uravnotežen portfelj. Društvo reosigurava dio rizika iznad svog samopridržaja kako bi se kontrolisala izloženost gubicima i zaštitio kapital. Rizik osiguranja u Društvu konstantno prati aktuar. Izveštaje o adekvatnosti rezervi, premije osiguranja kao i samopridržaja sačinjava imenovani ovlašteni aktuar.

Rizici koje pribavlja Društvo su locirani u BiH. Kod rizika osiguranja Društva, vodi se računa da se što kvalitetnije odredi nivo samopridržaja kao i tehničkih rezervi društva. To se postiže provjerenim aktuarskim metodama da bi se što preciznije odredio njihov nivo, te na taj način na najniži nivo sveo rizik osiguranja kojem Društvo može biti izloženo. Radi postizanja što veće konkurentnosti na tržištu osiguranja, Društvo nastoji da isplatu šteta izvrši u što kraćem vremenskom roku, te da na posljednji dan godine nelikvidirane štete budu svedene na nulu. To značajno povećava preciznost obračuna rezervacija za štete, kao i sami nivo tehničkih rezervi.

19.2. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva uslijed nesposobnosti Društva da ispunjava svoje dospjele obaveze, i to zbog otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva zbog poremećaja na tržištu (tržišni rizik likvidnosti). Društvo konstantno vrši utvrđivanje i održavanje odgovarajućeg nivoa rezerve likvidnosti u skladu sa analizom ročne neusklađenosti njenih bilansnih obaveza i potraživanja. Društvo obezbjeđuje upravljanje rizikom likvidnosti, rješavanje privremenih i dugoročnih kriza likvidnosti, kao i blagovremeno i adekvatno postupanje u slučajevima povećanog rizika likvidnosti.

U novčanim tokovima nema izloženosti likvidnosnom riziku, jer su prilivi i odlivi za cijeli posmatrani period usklađeni sa aspekta iznosa i dospjeća. Što smo vidjeli i u poglavlju 9. gdje je izračunat koeficijent likvidnosti.

19.3. Kreditni rizik

Kreditni rizik je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva uslijed neizvršavanja obaveza dužnika prema Društvu. Društvo upravlja kreditnim rizikom na nivou pojedinačnih ugovora i na nivou cjelokupnog portfolija. Društvo permanentno prati poslovanje i finansijsko stanje svojih značajnih komitenata odnosno izloženosti riziku deponovanja i ulaganja sredstava, te je takav rizik sveden na minimum.

19.4. Kamatni rizik

Kamatni rizik je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva uslijed promjena kamatnih stopa. Sa aspekta vrste kamatne stope, društvo ulaže po fiksnoj kamatnoj stopi, tako da se eventualne promjene kamatnih stopa neće odraziti na projektovani finansijski rezultat Društva.

19.5. Rizik koncentracije

Rizik koncentracije je rizik koji direktno ili indirektno proizlazi iz izloženosti Društva prema istom ili sličnom izvoru nastanka rizika, odnosno istoj ili sličnoj vrsti rizika. Rizik koncentracije odnosi se na:

- Velike izloženosti;
- Grupe izloženosti sa istim ili sličnim faktorima rizika, kao što su privredni sektori, geografska područja, vrste osiguranja i sl.;

Društvo kontrolu rizika koncentracije vrši uspostavljanjem odgovarajućih limita izloženosti koji omogućavaju diversifikaciju portfolija. Ublažavanje rizika koncentracije Društvo sprovodi aktivnim upravljanjem portfoliom, kao i prilagođavanjem uspostavljenih limita.

19.6. Operativni rizik

Operativni rizik je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva uslijed propusta (nenamjernih ili namjernih) u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Društvu, kao i uslijed nastupanja nepredvidivih eksternih događaja. Operativni rizik uključuje i pravni rizik. Društvo konstantno identifikuje i procjenjuje događaje i izvore zbog kojih mogu nastati gubici u vezi sa operativnim rizikom, uzimajući u obzir sve značajne unutrašnje i spoljne faktore. Društvo utvrđuje nivo materijalno značajnih gubitaka po osnovu operativnog rizika i njih detaljno analizira, kao i procjenu događaja koji mogu dovesti do takvih gubitaka. Društvo mjeri, odnosno procjenjuje izloženost operativnom riziku uzimajući u obzir mogućnost, odnosno učestalost nastanka tog rizika, kao i njegov potencijalni uticaj na Društvo, s posebnim osvrtom na događaje za koje je malo vjerovatno da će nastati ali mogu izazvati velike materijalne gubitke. Pri mjerenju, odnosno procjeni operativnog rizika Društvo naročito procjenjuje da li je ovom riziku izloženo ili može biti izloženo po osnovu uvođenja novih proizvoda, aktivnosti, procesa i sistema, a procjenjuje i aktivnosti čije je obavljanje povjerilo trećim licima. Pravni rizik odnosi se na usklađenost ugovora i prateće dokumentacije Društva sa zakonima. Ovaj faktor rizika je sveden na minimum, jer je svaki dokument napisan i pregledan od strane pravnika unutar i van Društva.

20. SAOSIGURANJE I REOSIGURANJE

Za saosiguranje i reosiguranje nepokrivenih viškova rizika Društvo primjenjuje Pravilnik o uslovima i načinu saosiguranja i reosiguranja. Odlukom o kriterijumima, načinu utvrđivanja i tabeli maksimalnog samopridržaja, utvrđen je maksimalni samopridržaj po vrstama osiguranja. Za rizik osiguranja od autoodgovornosti propisana je gornja granica pokrića.

Radi bolje zaštite sopstvenog portfelja i lakšeg pokrića šteta u slučaju nastanka većih rizika, Društvo je izvršilo reosiguranje rizika šteta po osnovu odgovornosti za rizike u inostranstvu po osnovu međunarodne zelene karte autoodgovornosti kao i izdvajalo sredstva za reosiguranje domaće autoodgovornosti i zaključilo Ugovor o reosiguranju sa Bosna reosiguranje d.d. Sarajevo.

Tabela 12. Podaci o ugovorim za reosiguranje

PODACI O RIZIKU:	
PERIOD:	Štete koje se dese tokom perioda od dana izdavanja prve zelene karte do 31.12.2018, oba dana uključena, po lokalnom standardnom vremenu mjesta nastanka štete. Osnova za period pokrića: datum nastanka štete.
TIP:	Reosiguranje viška štete za zelenu kartu.
VRSTA POSLA:	Višak štete za zelenu kartu na osnovi originalnih polisa. Pokriće zelene karte je u pogledu sve automobilske odgovornosti na osnovi međunarodnih pokrića zelene karte za koja je Reosiguranik odgovoran po odredbama Internih propisa (IR) za vozila registrovana u Bosni i Hercegovini. Reosiguravač će biti u obavezi do obima određenog zakonom o obaveznom osiguranju u pogledu motornih vozila sa stranim registarskim tablicama u zemlji u kojoj se šteta dogodila i za koju je društvo izdalo zelenu kartu prema odredbama Internih propisa (IR) između Biroa.
TERITORIJA:	Štete koje nastanu u zemljama potpisnicama Internih propisa (IR) sistema zelene karte, van teritorija Bosne i Hercegovine.
PODACI O RIZIKU	
PERIOD:	Štete koje se dese tokom perioda od 01.01.2019. do 31.12.2019, oba dana uključena, po lokalnom standardnom vremenu mjesta nastanka štete. Osnova za period pokrića: datum nastanka štete
TIP:	Reosiguranje viška štete
VRSTA POSLA:	Pokriva se domaća autoodgovornost Reosiguranika.
TERITORIJA:	Polise koje su izdane u BiH, za štete nastale u BiH.
LIMITI I PRIORITETI	EUR 846.000 konačne čiste štete u svakoj šteti ili jednom štetnom događaju ili nizu šteta ili štetnih događaja koji proizilaze iz jednog događaja. PREKO EUR 100.000 konačno čiste štete u svakoj šteti ili jednom štetnom događaju ili nizu šteta ili štetnih događaja koji proizilaze iz jednog događaja.

Tabela 13. Ukupni troškovi reosiguranje za 2019. godinu

Vrsta osiguranja	Ukupna premija	Reosiguravač	
Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	7.093.782	Biro ZK	71.069
		Bosna RE	70.090
UKUPNO:			141.158

21. PRIMJENJENA PRAVILA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

Društvo je svojom vlasničkom strukturom, tj. velikim brojem akcionara bez kontrolnog paketa, profilisano kao moderna kompanija koja posluje na principima korporativnog upravljanja. Korporativno upravljanje se manifestuje skupom mehanizama kroz koje Društvo funkcioniše budući da je vlasništvo odvojeno od upravljanja. Osnovni cilj ovakvog upravljanja je maksimizacija dugoročne vrijednosti akcija, unapređenje procesa odlučivanja i performansi akcionarskog društva kroz dobro strukturisanje odnosa između investitora, menadžmenta i drugih učesnika (institucija, kupaca, zaposlenih). To podrazumijeva stvaranje pravila i procesa koji najbolje služe interesima Društva, dok istovremeno uvažavaju sve obaveze prema ostalim učesnicima. Osnovni motiv unapređenja korporativnog upravljanja jeste interes Društva jer dobro uređeno korporativno upravljanje bitno doprinosi unaprijeđenju finansijskih performansi Društva i ugledu na tržištu.

Poštovanjem standarda upravljanja Društvom, poboljšava se konkurentna sposobnost, ostvaruju se povoljniji uslovi za investicionu aktivnost, te omogućava efikasnije funkcionisanje. Standardi upravljanja Društvom utvrđeni su na bazi sljedećih principa korporativnog upravljanja:

1. Osiguravanje osnova za efikasnu primjenu principa upravljanja akcionarskim društvima
2. Prava akcionara i ključne vlasničke funkcije
3. Ravnopravan tretman akcionara
4. Uloga zainteresovanih strana - nosilaca interesa u upravljanju akcionarskim društvima
5. Objavljivanje i javnost informacija
6. Uloga i odgovornosti odbora.

Shodno tome, s pravom se može reći da korporativno upravljanje koje se primjenjuje u Društvu, predstavlja jedan od osnovnih elemenata u stvaranju ekonomske efikasnosti i tržišne vrijednosti.

22. SPISAK USLOVA I TARIFA

22.1. Pregled usvojenih uslova

Sjednica	Naziv	Interni broj	Protokol	Datum
2.	Uslovi za osiguranje vlasnika vozila od odgovornosti za štetu prouzrokovanu trećim licima	IA-USL-3-001-2.0.	01-42-22/20	29.01.2020.
	Dopunski uslovi za obavezno osiguranje putnika u javnom saobraćaju od posljedica nesretnog slučaja (nezgode)	IA-USL-3-002-1.0.	08-40-22/18	
	Opšti uslovi za osiguranje od nezgode sa medicinskim tabelama	IA-USL-3-003-1.0.	08-42-22/18	
	Uslove za osiguranje odgovornosti prevoznika za štete na pošiljkama u drumskom prevozu	IA-USL-3-005-1.0.	08-46-22/18	
4.	Uslovi za osiguranje penzionerskih kredita od rizika nenaplate	IA-USL-3-006-1.0.	09-53-22/18	25.09.2018.
6.	Uslovi za osiguranje od Automobilske odgovornosti - FBiH	IA-USL-2-007-1.0.	10-34-22/18	19.10.2018.
10.	Uslovi osiguranje advokata	IA-USL-2-008-1.0.	01-42-22/19	23.01.2019.
	Opšti uslovi osiguranje profesionalne odgovornosti	IA-USL-2-009-1.0.	01-43-22/19	
	Posebni uslovi za osiguranje od profesionalne odgovornosti revizora i revizijskih društava	IA-USL-2-010-1.0.	01-45-22/19	
	Dopunski uslovi za osiguranje vozača i putnika od posljedica nesrećnog slučaja (nezgode)	IA-USL-3-004-1.1.	01-47-22/19	
	Posebni uslovi za osiguranje od odgovornosti sudskih vještaka	IA-USL-2-011-1.0.	01-49-22/19	

22.2. Pregled usvojenih tarifa

Sjedni ca	Naziv	Interni broj	Protokol	Datum
2.	Tarifa premija za dobrovoljno osiguranje vozača i putnika od posljedica nezgode uz osiguranje autoodgovornosti	IA-TAR-2-001-1.0.	08-43-22/18	27.08.2018.
	Tarifa za osiguranje odgovornosti drumskih prevoznika	IA-TAR-2-002-1.0.	08-44-22/18	
	Tarife obaveznog osiguranja putnika u javnom saobraćaju od posljedica nesretnog slučaja (nezgode)	IA-TAR-2-003-1.0.	08-45-22/18	
4.	Tarife za osiguranje penzionerskih kredita od rizika nenaplate	IA-TAR-2-004-1.0.	09-54-22/18	25.09.2018.
10.	Tarifa premija za dobrovoljno osiguranje vozača i putnika od posljedica nezgode uz osiguranje autoodgovornosti	IA-TAR-2-001-1.1.	01-48-22/19	23.01.2019.
	Tarifa za osiguranje od odgovornosti sudskih vještaka	IA-TAR-2-005-1.0.	01-49-1-22/19	
	Tarifa za osiguranje od profesionalne odgovornosti revizora i revizijskih društava	IA-TAR-2-006-1.0.	01-44-22/19	23.01.2019.
	Tarife obaveznog osiguranja putnika u javnom saobraćaju od posljedica nesretnog slučaja (nezgode)	IA-TAR-2-007-2.0.	01-45-22/19	23.01.2019.
11.	Tarifa za osiguranje od profesionalne odgovornosti preduzeća za održavanje i čišćenje prostora	IA-TAR-2-008-1.0.	01-63-22/19	01.02.2019.
27.	Tarifa za osiguranje od profesionalne odgovornosti revizora i revizijskih društava	IA-TAR-2-006-1.1.	12-20-22/19	09.12.2019.
	Tarifa za osiguranje od odgovornosti sudskih vještaka	IA-TAR-2-005-1.1.	12-21-22/19	09.12.2019.

Direktor društva, Bojan Burazor
